RUKOILIJASIRKAT

Luokka: Hyönteiset, Insecta
Lahko: Rukoilijasirkat, Mantodea (Burmeister, 1838)

Rukoilijasirkkojen nimi juontaa juurensa eläinten tavasta pidellä etu-jalkoja edessään koukussa, kuin hartaaseen rukoukseen valmistautuneena. Etujalkojen lisäksi ominaista näille hyönteisille on notkeasti kääntyilevä, kolmiomainen pää ja suuret verkkosilmät. Rukoilijasirkkalajeja on tunnistettu yli 2300 erilaista. Rukoilijasirkkojen koot vaihtelevat muutamasta sentistä jopa 15 cm pituuteen. Useita lajeja pidetään menestyksellisesti terraarioeläiminä.

Rukoilijasirkkoja tavataan pääasiassa trooppisilla ja subtrooppisilla alueilla, meidän leveyspiireiltämme ei rukoilijasirkkoja luonnonvaraisina löydy.

Intian kukkarukoilijasirkka, *Creobroter gemmatus*

Rukoilijasirkan muodonvaihdos on vaillinainen, se ei siis koteloidu kasvaessaan, vaan se kasvaa aikuiseksi luomalla useaan kertaan nahkansa. Jokaisen nahanluonnin yhteydessä nymfi alkaa muistuttaa enemmän ja enemmän aikuista rukoilijasirkkaa. Nymfivaiheessa sirkalta puuttuvat mm. siivet sekä jotkin ulkoiset sukupuolierot, jotka tulevat esiin myöhemmissä nahanluonneissa. Täysikasvuiseksi rukoilijasirkkaa voi sanoa lajista riippuen sen vaihdettua nahkansa 4-7 kertaa.

TERRAARION VALINTA

Rukoilijasirkan terraarioksi on hyvä valita ainakin kolme kertaa aikuisen yksilön korkuinen ja kaksi kertaa aikuisen yksilön levyinen, terraario, joten tilantarve vaihtelee lajeittain suuresti. Rukoilijasirkan terraariossa tulisi olla suhteessa enemmän korkeutta kuin leveyttä, sillä nahkansa eläin luo oksassa roikkuessaan. Muovinen faunaboksi on näppärä, mutta lasisesta nanoterraariosta, esim. Exoterran Nano ja Mini Tall -malleista saa usein kauniimman kokonaisuuden. Koska rukoilijasirkat tarvitsevat suhteellisen kosteat olosuhteet, huolehdi, että terraariossasi on riittävä ilmanvaihto homehtumisen estämiseksi. Huolehdi myös, ettei terraariossasi ole pieniä rakosia, joista rukoilijasirkka mahtuu karkaamaan. Asuta jokainen rukoilijasirkka omaan asumukseensa, sillä rukoilijasirkat eivät kaipaa lajitoverinsa seuraa, päinvastoin, kämppäkaverista tulee todennäköisesti suupala. Varmista terraarion riittävä koko jo ostotilanteessa Faunattaren henkilökunnalta.

Kaikki rukoilijasirkat kiipeilevät ja yleensä ne hakeutuvatkin terraarion korkeimpaan kohtaan odottelemaan sopivaa saalista. Monet lajit pystyvät kiipeilemään myös sileää lasia ja muovia pitkin. Liuskarukoilijasirkat ovat poikkeuksia tässä; ne eivät pysy kiinni sileillä pinnoilla, joten niiden terraarioon tulee laittaa reilusti kiipeilyoksia tai esim. peittää osa seinistä verkolla, jota pitkin eläinten on vaivatonta kiipeillä.

TERRAARION SISUSTUS

Rukoilijasirkkojen luontaiset elinalueet vaihtelevat hurjasti lajeittain ja nämä vaihtelut tulee ottaa sisustuksessa huomioon. Monilla lajeilla on erityinen suojaväri, jonka mukaan myös terraario on sisustettava. Tästä hyvä esimerkki on myös orkideaharrastajille tuttu orkideakoilijasirkka, *Hymenopus coronatus*, joka tarvitsee terraarionsa joko aidon orkidean tai aidonnäköisen jäljitelmän, jonne se asettuu odottamaan sopivaa saalista suojavärinsä turvin.

Erilaisia oksia, kaarnanpaloja, sammalia, kuivia lehtiä, eläviä ja/tai muovikasveja käyttäen pystyt luomaan rukoilijasirkalle upean terraarion, jossa sirkka viihtyy.

Vaikka terraariossa tulee olla oksia ja kasveja kiipeilyyn, tulee terraarioon jättää myös vapaata tilaa, liian ahtaassa tilassa nahanluonti vaikeutuu.

Pohjamateriaalin valinnalla ei ole suurtakaan merkitystä, sillä rukoilijasirkka ei pohjalla juuri edes käy. Kosteutta ylläpitävänä elementtinä pohjamateriaali on tarpeen. Lisäksi se antaa terraariolle luonnonmukaisen ulkonäön. Pohjamateriaaliksi voit siis laittaa vaikkapa lannoittamatonta turvetta, sammalta, kuorikatetta, kuivia lehtiä tai sekoitella eri pohjamateriaaleja. Rukoilijasirkkojen ulosteet ja ruoantähteet tulee pohjalta siivota säännöllisesti. Tätä työtä helpottamaan voit levittää terraarion pohjalle hyppyhäntäisiä ja/tai

siiroja; ne toimivat terraarion pohjan luonnollisina talonmiehinä.

OLOSUHTEET

Rukoilijasirkkojen luontaisilla levinneisyysalueilla on yleisesti ottaen lämmintä. Kuitenkin on hyvä tiedostaa, että kuuma terraario kiihdyttää eläimen aineenvaihduntaa ja täten lyhentää sen elinikää. Tästä syystä suosittelemme rukoilijasirkkojen pitämistä 22-25 asteessa, vaikkakin monien lajien luontaisilla elinalueilla lämpö voi helposti kohota yli 30 asteen. Suljetussa tilassa rukoilijasirkka ei kuitenkaan voi siirtyä viileämpään, mikäli sen tulee kuuma ja voi jopa kuolla, mikäli lämpötila nousee liian korkeaksi.
Lämpötilan lasku parilla asteella yön ajaksi hidastaa eläimen aineenvaihduntaa ja on muutenkin luontaista. Ota kuitenkin huomioon, että toiset lajit ovat herkempiä lämpötilojen vaihtumisen suhteen, joten tutustu lajin vaatimuksiin ennen kuin säädät lämpötilaeroja. Lämpötilalla voi siis vaikuttaa eläimen kasvunopeuteen. Monesti koiraat kasvavat naaraita nopeammin täysikasvuiseksi, joten joidenkin lajien koiraita voi pitää viileämmässä, naaraan ollessa taas lämpimämmässä, tällöin koiras ja naaras saavuttavat sukukypsyyden samoihin aikoihin.
Terraarioon on hyvä laittaa myös jonkinlainen valaisin. Valaistuksella aikaansaadaan normaali päivärytmi ja näille päiväaktiivisille eläimille valaistuksella onkin suuri merkitys, sillä pimeässä rukoilijasirkka ei näe saalistaa.
Terraarion ilmankosteutta ylläpidetään säännöllisillä sumutuksilla. Paljonko rukoilijasirkkaa tulee sumuttaa, vaihtelee hyvin reippaasta lähes olemattomaan, riippuen eläimen levinneisyysalueesta. Muista kuitenkin, että kuivimpienkin seutujen lajeja on hyvä sumutella kevyesti muutaman kerran viikossa, sillä rukoilijasirkat juovat vetensä pisaroista. Oikea ilmankosteus on tärkeää eläimen hyvinvoinnille. Liian kuivassa terraariossa nahanluonti vaikeutuu, liian kostea terraario taas kerää helposti hometta. Tämän ohjeen lopussa on muutama lajiesimerkki, joiden yhteydessä mainitsemme suositeltavat kosteudet. Lisää lajikuvauksia löydät nettisivuiltamme.

RUOKINTA

Rukoilijasirkat ovat petoja. Ne syövät kaikenlaisia itseään pienempiä hyönteisiä, jotka onnistuvat saamaan kiinni. Parhaiten rukoilijasirkoille kelpaavat kiipeilevät ja lentävät hyönteiset, kuten kärpäset ja pienet perhoset. Jotkin yksilöt syövät myös pinseteistä tarjottua ruokaa, jolloin jauhomatoja ja muita eilentäviä hyönteisiä voidaan tarjota. Kesällä ruokaa voi hankkia keräämällä hyönteisiä ulkoa, talvisaikaan ruokaa voi kasvattaa itse tai ostaa eläinkaupoista.
Jonkinlainen nyrkkisääntö ruoan kokoon on, että ruokahyönteinen on kooltaan maksimissaan 1/3 rukoilijasirkan pituudesta. Vastaavasti kovin pienikokoiset ruokaeläimet, kuten kirvat, saattavat jäädä huomaamatta tai sirkka ei saa niistä otetta.
Sopiva ruokintamäärä riippuu tarjotuista ruokaeläimistä. Suuren ruokaeläimen saatuaan rukoilijasirkka selviää syömättä pari viikkoakin. Keskimäärin aikuinen rukoilijasirkka ruokitaan kerran, kahdesti viikossa, riippuen ruokaeläinten koosta. Myös eläimen takaruumiista voi päätellä ravinnon tarpeen: pulleaksi paisunut takaruumis kielii tuhdista ateriasta, pieni paasto on tällöin suositeltavaa.
Liikaruokintaa kannattaa välttää, sillä ruokinnan määrä vaikuttaa eläimen elinikään: liiallinen ruokinta nopeuttaa aineenvaihduntaa ja täten lyhentää eläimen elinikää.
Eläimen kieltäytyessä ruoasta saattaa syynä olla lähestyvä nahanluonti. Älä siis hermostu, terve ja hyvin ravittu rukoilijasirkka saattaa ennen nahanluontiaan paastota viikon tai pari, se on normaalia.

LISÄÄNTYMINEN

Sukupuolet voit tunnistaa laskemalla eläimen vatsapuolella näkyvät poikittaiset jaokkeet. Täysikasvuisella naaraalla jaokkeita on 5-6 kpl, koiraalla 7-8 kpl. Naaraalla taimmaisin jaoke on selvästi pidempi kuin muut, koiraalla jaokkeet ovat suunnilleen samankokoisia.
Tämän lisäksi naaraat ovat usein koiraita kookkaampia ja niiden tuntosarvet ovat lyhyemmät ja ohuemmat kuin koirailla.
Rukoilijasirkkojen kasvattaminen ei ole aivan yksinkertaista, työtä vaikeuttaa kannibalismi. Koiras saattaa päätyä ruokalistalle, mikäli naaras ehtii napata sen. Usein koiras odottaakin, että naaras on syömässä, ennen kuin aloittaa lähentelynsä. Kovin romanttista touhua parittelu ei ole, sillä naaras saattaa puraista itseensä kiinnittyneeltä koiraalta pään irti. Tosin koiras voi jatkaa parittelua tästä huolimatta jopa pari tuntia.
Onnistuneen parittelun jälkeen kestää kuukauden, pari ja naaras munii ensimmäisen kerran. Munat kehittyvät oksaan tai terraarion kattoon kiinnittyneessä munakotelossa eli oothecassa, lajista ja lämpötilasta riippuen useita viikkoja.
Naaraat voivat munia myös hedelmöittymättömiä munia, lisäksi jotkin lajit pystyvät tiettävästi lisääntymään partenogeneettisesti, joten munakotelon ilmestyminen terraarioon ilman parittelua ei ole tavatonta – munien kehittyminen rukoili-

jasirkoiksi onkin jo hieman harvinaisempaa.

MUUTA

Koska lajien kirjo on äärimmäisen laaja, on yhden ohjeen sisällä mahdotonta yksityiskohtaisesti kuvailla jokaisen lajin erityispiirteitä. Internetin avulla löydät lisätietoja juuri siitä lajista, jota olet hankkimassa. Henkilökuntamme auttaa mielellään kertomalla eri lajien hoidosta.

Lajiesittelyjä lyhyesti

”ISO AASIAN RUKOILIJASIRKKA”
Hierodula grandis

Koko: naaraat n. 100 mm, koiraat n.90 mm
Levinneisyys: Intia, Myanmar
Lämpötila: päivisin 22-25 C
Kosteus: 50-60 %
Aktiivisuus: päiväaktiivinen.
Ruokinta: elävät hyönteiset.
Terraario vähintään: korkeus: 3 x eläimen pituus, leveys 2 x eläimen pituus.

Liuskarukoilijasirkka
Idolomantis diabolica

Koko: naaraat 130 mm, koiraat 110 mm
Levinneisyys: Tansania
Lämpötila: päivisin 22-25 C
Aktiivisuus: päiväaktiivinen.
Ruokinta: elävät hyönteiset.
Kosteus: 40 %
Terraario vähintään: korkeus: 3 x eläimen pituus, leveys 2 x eläimen pituus.

Liuskarukoilijasirkka “VAELTAVA VIULU”
Gongylus gongylodes

Koko: naaraat 85-100 mm, koiraat 75-85 mm
Levinneisyys: Intia, Sri Lanka, Thaimaa
Lämpötila: päivisin 22-25 C
Aktiivisuus: päiväaktiivinen.
Ruokinta: elävät hyönteiset.
Kosteus: 40%
Terraario vähintään: korkeus: 3 x eläimen pituus, leveys 2 x eläimen pituus.

ISO KILPIRUKOILIJASIRKKA
Rhombodera basalis

Koko: naaraat jopa 120 mm, koiraat 100 mm.
Levinneisyys: Malesia, Intia, Thaimaa, Borneo
Lämpötila: päivisin 22-25 C
Aktiivisuus: päiväaktiivinen.
Ruokinta: elävät hyönteiset.
Kosteus: ilmankosteus 70-80 %
Terraario vähintään: korkeus: 3 x eläimen pituus, leveys 2 x eläimen pituus.

“ARIZONAN YKSISARVINEN RUKOILIJASIRKKA”
Pseudovates arizonae

Koko: naaraat 70-80 mm, koiraat 65 mmLevinneisyys: Teksas, Meksiko
Lämpötila: päivisin 22-25 C
Aktiivisuus: päiväaktiivinen.
Ruokinta: elävät, pienikokoiset hyönteiset.
Kosteus: 40-50 %
Terraario vähintään: korkeus: 3 x eläimen pituus, leveys 2 x eläimen pituus.

ORKIDEARUKOILIJASIRKKA
Hymenopus coronatus

Koko: 30 - 60 mm, koiraat naaraita pienempiä.
Levinneisyys: Sumatra, Borneo, Jaava
Lämpötila: päivisin 22-25 C, öisin noin 18 C.
Aktiivisuus: päiväaktiivinen.
Ruokinta: elävät, mielellään lentävät hyönteiset.
Kosteus: 65 % -80 %
Terraario vähintään: korkeus: 3 x eläimen pituus, leveys 2 x eläimen pituus.

"ISO AFRIKAN OKSARUKOILIJA"
Heterochaeta orientalis

Koko: naaraat jopa 15 cm, koiraat 11 cm
Levinneisyys: Sudan, Tansania, Somalia, Etiopia, Kenia
Lämpötila: päivisin 22-25 C
Kosteus: 40-50%
Ruokinta: elävät, mielellään lentävät hyönteiset.
Aktiivisuus: päiväaktiivinen.
Terraario vähintään: korkeus: 3 x eläimen pituus, leveys 2 x eläimen pituus.

”KUKKARUKOILIJASIRKKA”
Pseudocreobotra wahlberagii

Koko: 38-50 mm
Levinneisyys: Etelä-ja Itä-Afrikka
Lämpötila: päivisin 22-25 C, öisin noin 18 C.
Aktiivisuus: päiväaktiivinen.
Ruokinta: elävät, pienikokoiset hyönteiset.
Kosteus: 60 %
Terraario vähintään: korkeus: 3 x eläimen pituus, leveys 2 x eläimen pituus.

Teksti ja kuvat ©Faunatar –ketju.
Ohjeen jakaminen ja kopiointi sallittu ainoastaan Faunatar –ketjun myymälöille.